

PETROLEUMSSKATT: Hvis en ønsker redusert aktivitet i petroleumsbransjen for å spare miljøet, er det all grunn til å se etter andre virkemidler enn å fjerne avskrivninger og dekning av leteutgifter.

Petroleumsskatt er ikke subsidier



DEBATT

DIDERIK LUND

Professor i økonomi,
Universitetet i Oslo

Dagsavisen refererer 7., 8. og 9. februar en rapport der Econ Pöyry hevder at det norske petroleumsskattesystemet subsidierer petroleumsvirksomhet med så mye som 25,5 milliarder kroner i 2009. WWF og Småkraftforeningen peker på at slike subsidier vil hindre utvikling av fornybar energi. Men rapportens konklusjon er basert på en misforståelse. Petroleumsskattesystemet subsidierer ikke virksomheten.

De to hovedelementene som kalles subsidier, er verdien av raske avskrivninger, 20,8 milliarder, og dekning av leteutgifter, 4 milliarder. Som medlem av Petroleumsskatteutvalget som foreslo slike ordninger i en innstilling for tolv år siden (NOU 2000:18), vil jeg gjerne klarlegge bakgrunnen. Det dreier seg ikke om subsidiering av petroleumsvirksomhet, men om fradragposter i et skattesystem som ellers ville ha hemmet virksomheten betydelig. Hvis en ønsker redusert aktivitet for å spare miljøet, er det all grunn til å se etter andre virkemidler enn å fjerne disse fradragspostene.

Norsk petroleumsvirksomhet betaler 78 prosent skatt. Dette er blant de høyeste skattesatsene i verden for slik virksomhet. Systemet er forsøkt utformet slik at prosjekter som ville ha vært lønnsomme under det vanlige systemet for 28 prosent selskapskatt i Norge, også skal være lønnsomme under petroleumsskattesystemet. De som ville ha vært ulønnsomme, skal

være ulønnsomme også under petroleumsskatt. Dette kalles nøytralitet og oppnås ved en symmetrisk behandling av inntekter og kostnader.

For å oppnå nøytralitet skattlegges bare overskudd, inntekter minus kostnader. Det ser ikke ut til å være noen som ønsker å fjerne fradraget for driftskostnader som påløper i samme år som et selskap har inntekter. I økonomisk forstand er dette samme slags «subsidier» som de som nå angripes, siden selskapene får redusert skatt med 78 prosent av kostnadene.

Når selskapene investerer for å få inntekter seinere, har de rett til å få fradrag for avskrivninger over et antall år. Econ Pöyry påpeker at avskrivningene kommer raskere i petroleumsvirksomhet enn de ville gjøre ved tilsvarende investeringer på land. Verdien av dette beregner de til 20,8 milliarder. Men hensikten med de raske avskrivningene er nettopp at prosjekter som ville være lønnsomme på land, ikke skal bli hindret av den høye skatteprosenten. Econ Pöyry gjør ingen beregninger av om dette stemmer, og hevder at hensikten er å gi insentiver til å investere. Det er å snu saken på hodet, siden hensikten har vært å unngå at 78 prosent skatt skal kvele investeringsviljen.

Når selskapene har leteutgifter, har de

i utgangspunktet rett til å trekke dem fra mot samme års inntekter. Før reformene tidlig på 2000-tallet førte dette til store forskjeller mellom selskapenes villighet til å lete. De som hadde inntekter å føre fradragene mot, ble ikke hindret av skattesystemet. Men de som ikke hadde petroleumsinntekter allerede, visste ikke om eller når de ville få fradrag. Dette har svært stor betydning når det er stor leteusikkerhet og skattesatsen er 78 prosent. For å skape like gode vilkår for nykommere som for etablerte selskap ble det derfor først innført rett til å framføre fradragene med renter, og fra 2004 rett til å få refundert 78 prosent av fradragene umiddelbart. Dermed er det opprettet en symmetri i behandlingen av kostnader og inntekter som har gjort at også nye selskap har vært villige til å lete. Siden fradragene motsvares av like høy skattesats på inntektene, er det helt misvisende å kalle dette subsidier.

«Norsk petroleumsvirksomhet betaler 78 prosent skatt. Dette er blant de høyeste skattesatsene i verden for slik virksomhet.»

Det er forståelig at miljøbevegelsen ser med kritiske øyne på petroleumsvirksomheten. Men tilfeldige virkemidler som å

redusere de nevnte fradragene er en lite effektiv måte å begrense virksomheten på. Klimagassutslipp fra virksomheten er allerede begrenset gjennom CO₂-avgift og krav om utslippskvoter. Disse ordningene kan eventuelt gjøres strengere.